

Prioriteringsunderlag kultur- och fritidsnämnden

2027 - 2030

Beslutande	Kultur- och fritidsnämnden
Datum och paragraf	2026-03-18, § 44
Diarienummer	KFN2026/7

Innehållsförteckning

1.	Nämndens uppdrag enligt reglemente	2
1.1	Organisationsbeskrivning	2
1.2	Uppdrag och ansvarsområden	3
2.	Verksamhetsåren 2027 – 2030	4
2.1	Utmaningar och framtida utveckling	4
2.2	Strategier och prioriteringar	5
2.3	Projekt	6
3.	Mål, ekonomi och prioriteringar	8
3.1	Jämförelser med andra kommuner	8
3.3	Nämndens ekonomi	16
3.3.1	Driftbudget 2027 samt plan 2028–2030	16
3.3.2	Anpassningar och konsekvenser av tilldelad budgetram	16
3.3.3	Prioriteringsförslag	19
	Beskrivning av respektive prioriteringsförslag	20
3.3.4	Investeringsbudget 2027 samt plan 2028–2030	20

Prioriteringsunderlaget utgör nämndens förslag till eventuella prioriteringar och är ett underlag för det beslut som ska tas i kommunfullmäktige avseende respektive nämnds drifts- och investeringsramar. Prioriteringsunderlag beskriver också konsekvenser av tilldelade rammar och eventuella anpassningar som kan behöva göras. Respektive nämnd tar beslut om förslag till prioriteringsunderlag senast i april.

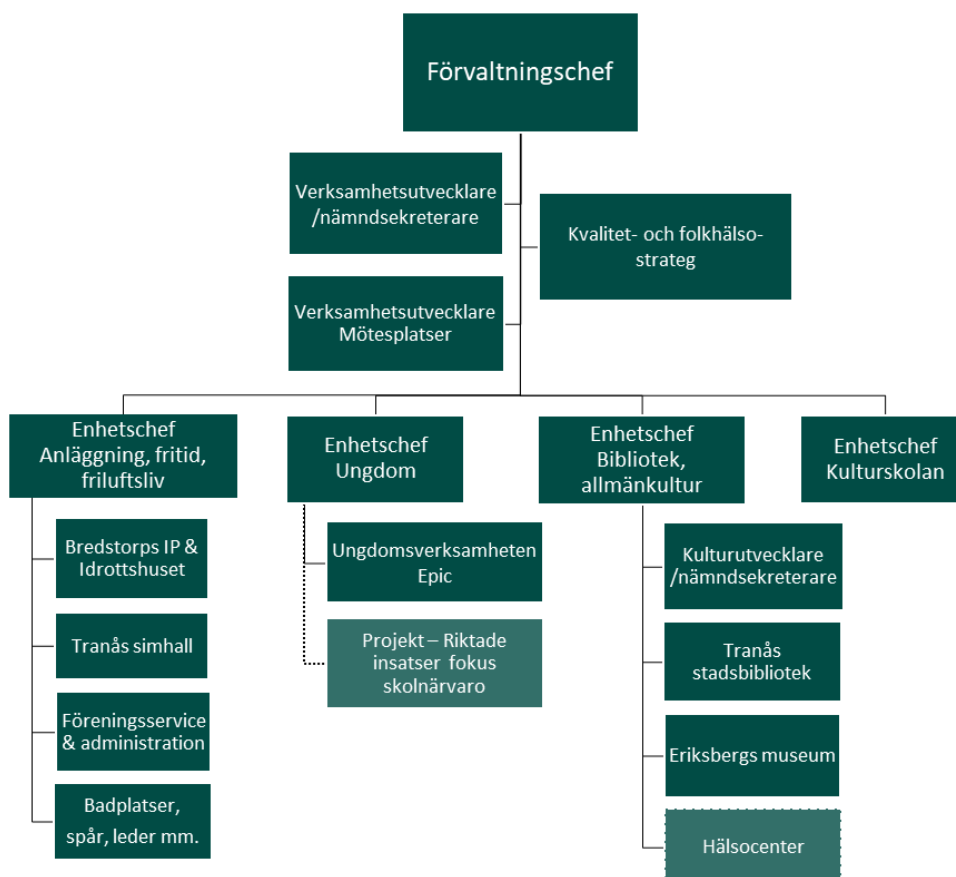
1. Nämndens uppdrag enligt reglemente

1.1 Organisationsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att i egen regi och i samverkan med andra aktörer skapa ett meningsfullt, attraktivt och tillgängligt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter i Tranås kommun. Kultur- och fritidsverksamhet fyller en viktig samhällsfunktion, inte minst när det kommer till främjande och förebyggande aktiviteter/insatser. Ett rikt kultur- och fritidsliv främjar hälsa, delaktighet och gemenskap och gör Tranås till en attraktiv kommun att bo, leva och verka i.

Följande verksamheter ingår i kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde:

- Idrottsanläggningar, simhall, badplatser, spår och leder, föreningsservice (bidragshantering, bokning mm.) samt administration.
- Ungdomsverksamheten Epic + Projekt Riktade insatser fokus skolnärvaro
- Bibliotek och allmänskultur, inkl. Eriksbergs museum, vagnsmuseet, konstkiv, offentlig konst, programverksamhet med utställningar, konserter, evenemang mm.
- Kulturskola
- Folkhälsa/Hälsocenter

1.2 Uppdrag och ansvarsområden

Strategisk folkhälsosamordning + verksamhetsutvecklare/nämndsekreterare

Inom ramen för kultur- och fritidsförvaltningen ryms Tranås kommuns strategiska folkhälsoarbete. Folkhälso- och kvalitetstrateg kartlägger behov, samordnar och inriktar kommunens folkhälsoarbete, såväl internt som externt i kontakt med övriga aktörer, såsom myndigheter och civilsamhälle. Till förvaltningen hör även en verksamhetsutvecklare/nämndsekreterare, som tillsammans med förvaltningschef och folkhälso- och kvalitetstrateg utgör ett strategiskt stöd till verksamheterna avseende bl.a. budget- och måluppföljning, kvalitet, intern kontroll, utveckling mm.

Anläggning/fritid/friluftsliv – inkl. föreningsservice och administration

Avdelningen för anläggning/fritid/friluftsliv ansvarar för skötseln av Bredstorps idrottsplats med vaktmästeri och service till föreningar, samt skötseln av badplatser, spår och leder. Avdelningen arbetar även med friluftsliv - och anläggningsutveckling samt aktivitetsytor i tätort och på landsbygd. Föreningsservice ansvarar för handläggning av föreningsbidrag, bokning av kommunens idrottshallar, olika typer av projekt, arrangemang och föreningsträffar, samt integrationsfrämjande arbete i civilsamhället. På avdelningen finns även administrativ personal med ansvar för bl.a. fakturahantering/kontering samt handläggning av pluspolarkort.

Tranås simhall

Simhallen ligger centralt i anslutning till idrottshall och grönområden. Här kan du bada, motionssimma, träna och leka i vattnet. Anläggningen har en 25-meters bassäng med 6 banor, en undervisningsbassäng på 12, 5 meter, en plaskdamm för de yngsta samt bubbelpool och bastu. Simhallen delar lokaler med Actic gym där du kan träna styrka och kondition. Simhallen är bemannad måndag-fredag 05.30-22.00, lördag 07.00-19.00 och söndag 07.00-17.00. Under senaste året har simhallen genomgått ett flertal renoveringar, som både fräschat upp lokalerna men även förbättrat arbetsmiljön för medarbetarna i form av bland annat ljudabsorbenter. Simhallen bidrar till ett livslångt lärande i form av simkunnighet och friskvård samt är en plats att umgås med vänner och familj.

Öppen ungdomsverksamhet/Epic

Ungdomsverksamheten Epic vänder sig till barn och ungdomar mellan årskurs 6–17 år. Verksamheten genomför aktiviteter på och utanför den faktiska ungdomsgården, i syfte att skapa en meningsfull fritid med ett varierande utbud för barn och unga i Tranås kommun. Ungdomsverksamhet innebär ett ickeformellt lärande där barn och unga ges möjlighet att skaffa sig egna erfarenheter av delaktighet, tillhörighet och gemenskap. Verksamheten arbetar runtom i kommunen där ungdomar finns, med uppsökande verksamhet samt planerade evenemang.

Bibliotek/Allmänkultur – inkl. Hälsocenter

Biblioteket fungerar som en öppen och demokratisk mötesplats och är en dynamisk arena för bildning, läsning, litteratur, informationsinhämtning och utbyte, källkritiska perspektiv och medieutlån. Biblioteket utgör ett slags kommunens vardagsrum och utgår från tillgänglighet, delaktighet och inkludering där datorer, skrivare, wifi, digital handledning, kultur- och familjeaktiviteter erbjuds, allt med en hög grad av självbetjäning. Till allmänkulturens ansvarsområden hör konstkivet, offentlig gestaltning, museiverksamhet, utställningar, program och evenemang. Till avdelningen hör även Hälsocenter, en samverkansmodell som drivs lokalt genom samarbete med region Jönköpings län, vårdcentralerna i Tranås och rad olika lokala organisationer, aktörer och föreningar. Syftet med Hälsocenter är att genom ett hälsofrämjande och förebyggande arbetssätt ge stöd till att förbättra och bibehålla invånarnas fysiska, psykiska, sociala och existentiella hälsa.

Kulturskolan

Kulturskolan i Tranås arbetar för att barn och ungdomar i Tranås kommun ska ha tillgång till en mångfald av olika uttryck och har aktiviteter inom musik, dans, bild och teater för barn från 4 år och uppåt. Här finns möjligheten för barn och ungdomar att utvecklas i en kreativ miljö med inspirerande lärare. Kulturskolan har cirka 500 elever som undervisas av 17 lärare. Kulturskolan samarbetar med förskolor och grundskolan och ansvarar också för samordning av kommunens Skapande skola.

2. Verksamhetsåren 2027 – 2030

2.1 Utmaningar och framtida utveckling

Demografi och ojämlikhet i livsvillkor

Den demografiska utvecklingen visar att kommuner och regioner har flera tuffa år framöver. Enligt SCB:s befolkningsprognos kommer antalet invånare över 80 år öka kraftigt de närmsta tio åren, samtidigt som antalet personer i arbetsför ålder endast ökar marginellt - allt färre ska således försörja allt fler. Livsvillkoren i Sverige har under en längre tid generellt blivit allt bättre. Vi lever i genomsnitt allt längre och friskare liv. Samtidigt har skillnaderna vad gäller exempelvis inkomst, förmögenhet och hälsa mellan olika grupper i samhället ökat. Forskning visar att skillnader i livsvillkor har en negativ påverkan för alla, såväl för de ekonomiskt och socialt utsatta, som för de som har det bäst. Ojämlikhet i levnadsvillkor innebär att hela samhället utsätts för slitningar, med bl.a. ökad ohälsa, lägre tillit och ökad kriminalitet som följd.

Hälsofrämjande och förebyggande arbete – en av nycklarna för att klara välfärden

Den demografiska utvecklingen och samhällsutmaningarna ovan är exempel på välfärdsutmaningar som ställer nya krav - på såväl kompetensförsörjning och samverkan, som på nytänkande och resurseffektiva arbetssätt. I ljuset av detta lyfter bl.a. SKR fram vikten av hälsofrämjande och förebyggande arbete - som en av nycklarna för att klara välfärden. Även nya SoL betonar vikten av förebyggande och främjande arbete, för att nå invånare tidigt – innan problemen vuxit sig stora. För att möta lagens intention krävs ett gemensamt arbete. Vikten av en bred samverkan betonas när kartan för den sociala välfärden ska ritas om – och här spelar kultur- och fritidsverksamhet en viktig roll.

Betydelsen av kultur- och fritidsverksamhet

Det är kultur- och fritidsnämndens uppfattning att flera av de verksamheter nämnden idag ansvarar för helt eller delvis går att betrakta som förenliga med ett förebyggande och främjande arbete utifrån nya SoL:s intentioner – om än utifrån en universell ansats. Ett rikt kultur- och fritidsliv utgör en samhällsbildande kraft som skapar en känsla av samhörighet och delaktighet, något som i sin tur motverkar utanförskap och otrygghet. En meningsfull och aktiv fritid utgör viktiga skyddsfaktorer, som antas ge en positiv påverkan även på andra förvaltningsansvarsområden, såsom skola och socialtjänst. Kultur- och fritidsnämnden ser en stor potential till ökad samverkan och utveckling när det kommer till främjande och förebyggande insatser utifrån identifierade behov. Samtidigt ser nämnden en fortsatt utmaning i att framhålla betydelsen av sin verksamhet då det finns en bristande förståelse för alla de områden nämnden faktiskt berör.

2.2 Strategier och prioriteringar

Kultur- och fritidsnämnden eftersträvar redan idag en tydlig prosocial inriktning och ansats i de verksamheter som nämnden ansvarar för, vilket ligger i linje med Tranås kommuns strategi för social hållbarhet. Nämndens mål - *att eftersträva en så hög grad av samhällsnytta som möjligt* betonar vikten av samverkan och pekar ut en riktning framåt, och det finns en tydlig intention från nämndens sida att följa det spåret. Den ramutökning som nämnden tilldelades för verksamhetsår 2026 med plan 2027–2029 vid beslut av kommunfullmäktige i juni 2025, ökar möjligheterna att följa nämndens intentioner. Möjlighet att växla upp/utveckla det förebyggande och främjande arbetet återfinns inom flera delar av förvaltningens verksamheter. Nämnden har bl.a. en önskan om att tydligare profilera arbetet med mötesplatser utifrån devisen *goda möten - för det goda livet*, i syfte att identifiera och uppmuntra våra kommuninvånare att mötas - i det stora som i det lilla sammanhanget, med alla de positiva synergieffekter som

möten mellan människor innebär. Därtill finns möjlighet att förstärka/utveckla verksamheter/insatser inom ex. Hälsocenter, projekt inom folkhälsa, friluftsliv, ungdomsverksamhet och trygghet, aktiviteter för socioekonomiskt svaga grupper kopplat till kulturskola, riktad verksamhet mot seniorer liknande Idrottsskolan 65+ mm.

Kultur- och fritidsnämnden betonar vikten av att kunna öka förmågan att använda civilsamhällets muskelmassa i arbetet med samhällets välfärdsutmaningar. Regeringens satsning på Fritidskortet är ett konkret exempel på hur man från styrande håll, dels betonar vikten av kultur- och fritidsaktiviteter som verktyg för att främja folkhälsan, dels identifierar vilken betydelse civilsamhället har i sammanhanget. Det finns således stor potential i en än närmre och utökad samverkan med föreningsliv, studieförbund, ideella organisationer m.fl. i Tranås kommun.

Nämnden vill därtill betona vikten av kultur- och fritidsverksamhet utifrån perspektivet attraktivitet och tillväxt, utifrån en socialt ansvarsfull platsutveckling. I egen regi och tillsammans med andra aktörer (föreningsliv, studieförbund m.fl.) säkerställer nämnden goda idrotts/tränings/fritids/friluftslivs- och kulturmöjligheter till såväl invånare och besökare i Tranås - vilket bidrar till bilden av Tranås som en attraktiv kommun att bo, leva och verka i.

2.3 Projekt

Riktade insatser med fokus på skolnärvaro - är ett samverkansprojekt mellan kultur- och fritidsförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, individ- och arbetsmarknadsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen - efter beslut i Kommunfullmäktige 2023-03-27:

att ”ge kommunstyrelsen, kommunledningsförvaltningen, utökad ram under 2023–2027 med 3 500 tkr årligen. Satsningen ska i huvudsak bestå i en ökning och/eller utveckling av förebyggande insatser gentemot yngre barn inom främst skola, fritid och/eller individ- och familjeomsorg. Detta innebär också mer uppsökande verksamhet och mer stöd till familjer och i föräldraskapet”.

Beslut togs senare om att projekttiden ska gälla fram till och med 2028.

Projektorganisation

Projektet leds av en projektledare och har en styrgrupp bestående av förvaltningschefer från barn – och utbildningsförvaltningen, individ – och arbetsmarknadsförvaltningen, kultur – och fritidsförvaltningen samt kommundirektör. Organisatoriskt är projektet placerat under kultur – och fritidsförvaltningen, detta kan komma att ändras under projektets gång. Projektledaren påbörjade sitt uppdrag i februari 2024. Inom

projektets ramar rekryteras två nya funktioner sommaren 2024, en barn- och ungdomsutvecklare och en fritidslots. Ytterligare en barn- och ungdomsutvecklare anställs i augusti 2025.

Syfte

Projektets syfte är att genom ett salutogent perspektiv främst arbeta främjande och förebyggande med insatser kring skolnärvaro för barn upp till 11 år, samt ge berörda förvaltningar nya verktyg i detta arbete. Huvudfokus ligger på yngre skolbarn i åldrarna 6–11 år. Syftet är också att främja och öka samverkan mellan berörda förvaltningar i arbetet med att främja skolnärvaro och därigenom skapa nya arbetsmetoder.

Omfattning/ avgränsning

Utgångspunkten för projektet är att arbetet ska vara främst främjande och förebyggande. Då ingången i projektet är att insatserna ska vara riktade och koncentrerade kommer huvudfokus ligga på yngre skolbarn i åldrarna 6–11 år. Projektets insatser var i en första fas i huvudsak riktade till Hubbarpsskolan. Under våren 2025 utökades projektet till att innefatta även Norrskolan (sedan hösten 2025 Granelundsskolan).

Genomförande

Med det salutogena perspektivet som grund och med utgångspunkt i forskning, intervjuer med barn och vårdnadshavare, de samverkande verksamheternas erfarenheter, önskemål och behov samt omvärldsbevakning har nya arbetsmetoder arbetats fram. Dessa följs upp regelbundet och kan vid behov omarbetas och anpassas.

Förväntad betydelse

Forskning visar att verkningsfullt för att främja skolnärvaro är att arbeta med insatser som ökar barns upplevelse av trygghet och delaktighet i skolan. (IFOUS fokuserar: skolnärvaro, 2019). Därför kommer projektet till stora delar rikta in sig på just detta genom att arbeta med generella insatser utifrån ett salutogent perspektiv, med bland annat värdegrundsarbete och en ökad delaktighet i samhället i form av att främja en meningsfull fritid. Förväntad betydelse av detta är att generellt öka barnens upplevelse av trygghet och delaktighet. Stort fokus kommer också läggas på att öka vårdnadshavares upplevelse av delaktighet genom information, utbildning och inbjudan i att vara en större del av barnets olika aktiviteter genom samverkan mellan berörda förvaltningar. Förutsättningen för skolnärvaro påverkas av många faktorer: skolsituationen, familj, hälsa, fritid mm. Genom att arbeta med samverkan mellan kommunens förvaltningar förväntas projektets insatser kunna påverka flera av dessa faktorer och på så vis göra insatserna mer verkningsfulla.

3. Mål, ekonomi och prioriteringar

Kommunfullmäktige har beslutat att Tranås kommunkoncern ska arbeta med följande kommunövergripande mål utifrån beslutade hållbarhetsstrategier:

- Fler kommuninvånare i arbetsför ålder som också är i arbete (ekonomisk hållbarhet)
- Förbättrad psykisk och fysisk hälsa hos barn och unga (social hållbarhet)
- Ökad upplevd och faktisk trygghet (social hållbarhet)
- Minskade koldioxidutsläpp (ekologisk hållbarhet)
- Ökad tillgång till rätt kompetens

3.1 Jämförelser med andra kommuner

Nedan jämförelser av nettokostnader i Kolada avser dels jämförelse Tranås kommun vs alla kommuner/Riket, dels Tranås kommun vs "mest lika" kommuner enligt SKR:s modell - vilket vid uppräknig av tekniska budgetramar 2027 avser Hallsberg, Hedemora, Rättvik, Svenljunga, Kil, Eksjö och Hallstahammar kommun.

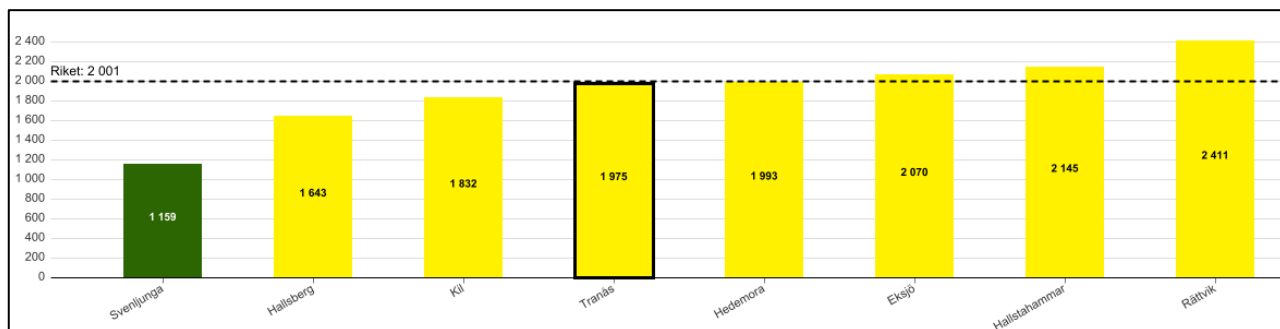
Jämförelser - nettokostnader i Kolada

Nettokostnad fritidsverksamhet, kr/inv.

Nedan framgår Tranås kommuns nettokostnad för *fritidsverksamhet*. Nyckeltalet innefattar *allmän fritidsverksamhet, fritidsgårdar och idrotts- och fritidsanläggningar*. Utifrån tabellerna konstateras att Tranås kommun har liknande nettokostnader för *fritidsverksamhet* som övriga "mest lika" kommuner enligt SKR:s modell, samt ligger i linje med genomsnittlig nettokostnad i Riket.

Fritidsverksamhet: Tranås kommun vs alla kommuner/Riket

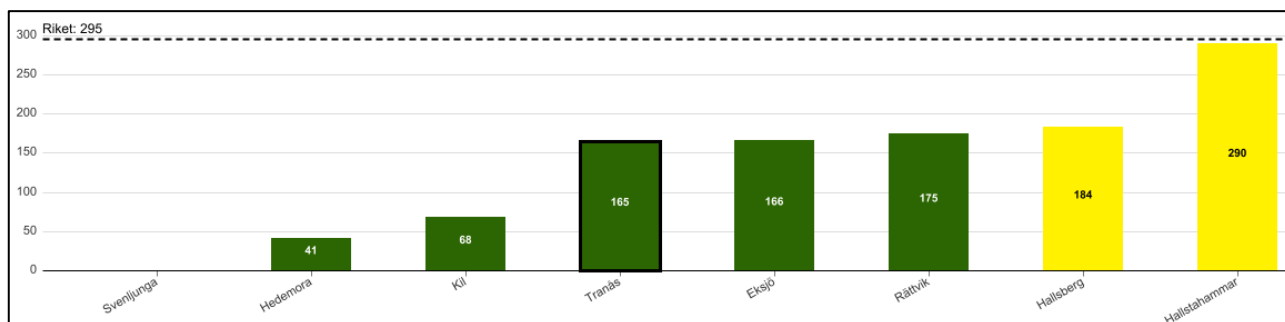

Fritidsverksamhet: Tranås kommun vs "mest lika" kommuner

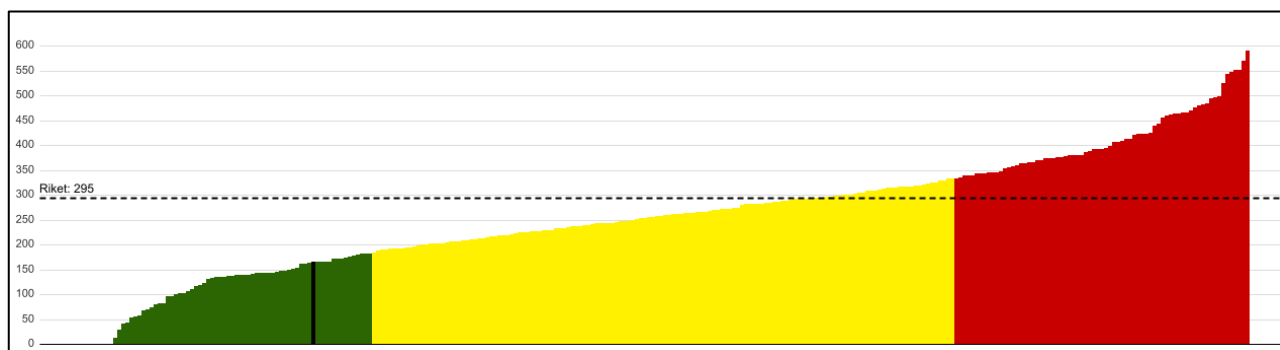
Bryter man ned statistiken ytterligare framgår dock ett annat mönster.

Nettokostnad fritidsgårdar kr/inv.

Nedan tabeller visar Tranås kommuns nettokostnad för *fritidsgårdar*, i jämförelse med "mest lika" kommuner och Riket. Med *fritidsgårdar* avses fritidsverksamhet som bedrivs för barn och ungdom vid fritidsgårdar eller motsvarande - inte fritidshem inom skolbarnsomsorgen. Som framgår nedan ligger Tranås kommun visserligen i linje med övriga "mest lika" kommuner – dock mycket under den genomsnittliga kostnaden i Riket, något som för övrigt gäller alla "mest lika" kommuner förutom Hallstahammars kommun.

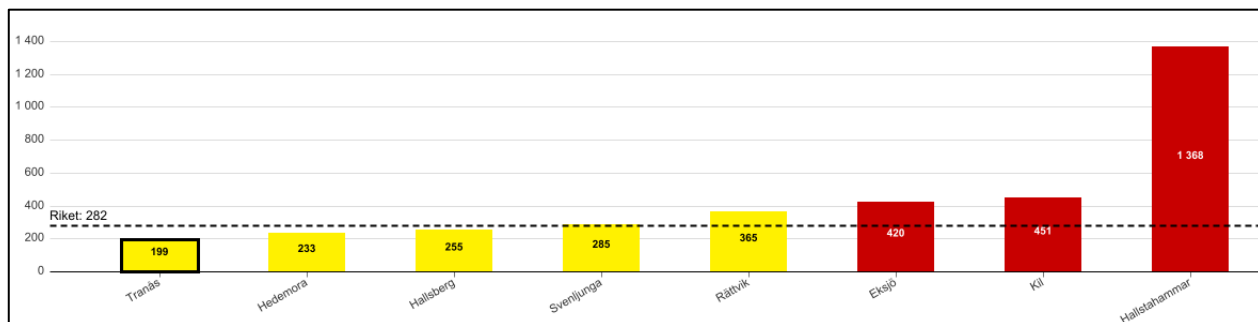
Fritidsgårdar: Tranås kommun vs "mest lika" kommuner

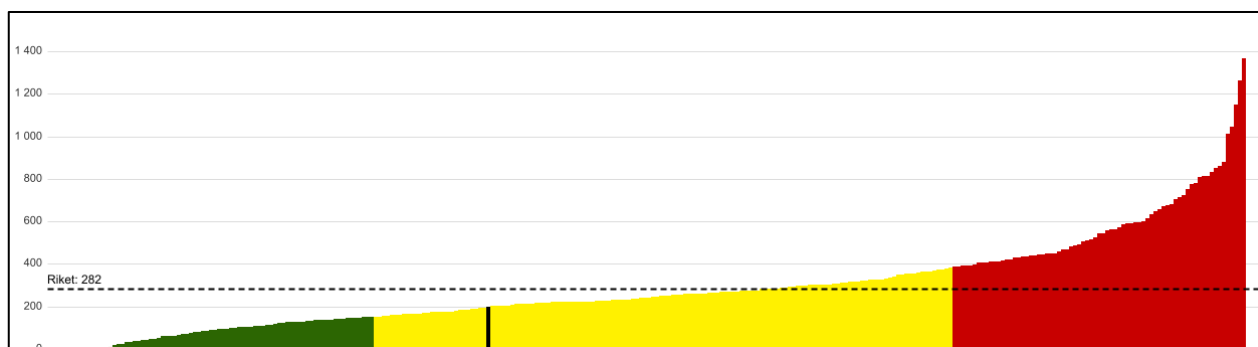
Fritidsgårdar: Tranås kommun vs alla kommuner/Riket

Nettokostnad *allmän fritidsverksamhet* kr/inv.

Med nyckeltalet *allmän fritidsverksamhet* avses allmän verksamhet inom fritidsområdet, inklusive stöd till fritidsföreningar. Som framgår av tabellerna nedan har Tranås kommun den lägsta nettokostnaden av samtliga "mest lika" kommuner och ligger även under genomsnittet för Riket.

Allmän fritidsverksamhet: Tranås kommun vs "mest lika" kommuner

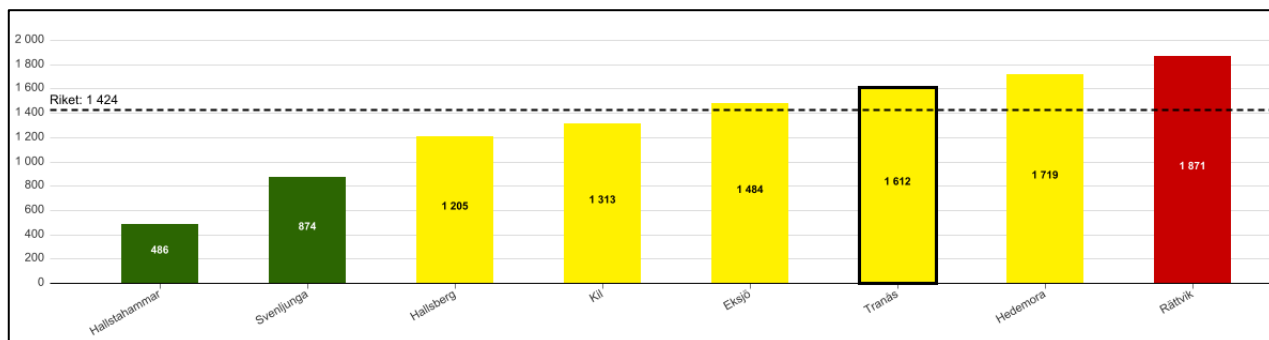

Allmän fritidsverksamhet: Tranås kommun vs alla kommuner/Riket

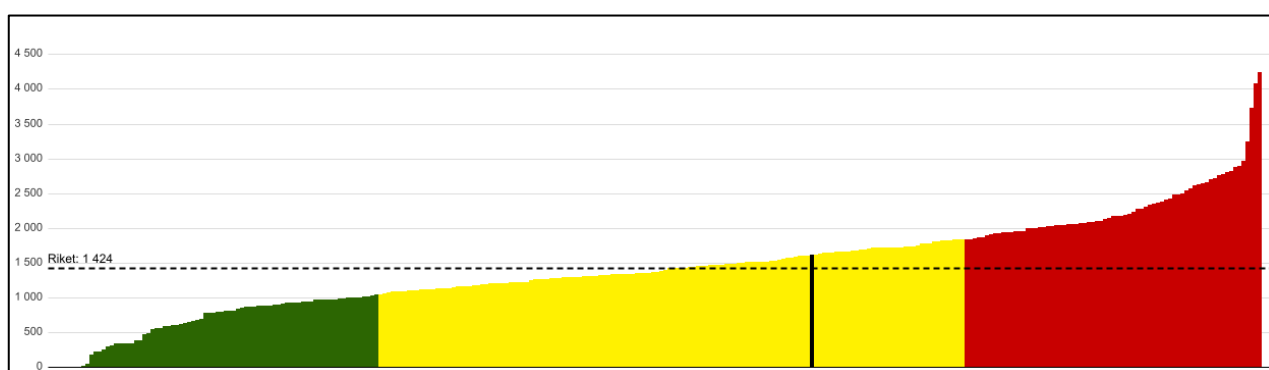
För att förstå relationen mellan det faktum att Tranås kommuns nettokostnader för *fritidsverksamhet* i sin helhet ligger i linje med kostnaderna i Riket - samtidigt som nettokostnaderna för *fritidsgårdar* respektive *allmän fritidsverksamhet* är jämförbart låga behövs en redovisning över kommunens nettokostnader för *idrotts- och fritidsanläggningar*.

Nettokostnad *idrotts- och fritidsanläggningar*, kr/inv.

Med nyckeltalet *idrotts- och fritidsanläggningar* avses idrottsplatser, sporthallar, bad, friluftsförändringar samt småbåtshamnar. Som tabellerna nedan visar har Tranås kommun bland de högsta nettokostnaderna för idrotts- och fritidsanläggningar jämfört med "mest lika" kommuner, samt ligger även över genomsnittlig nettokostnad i Riket.

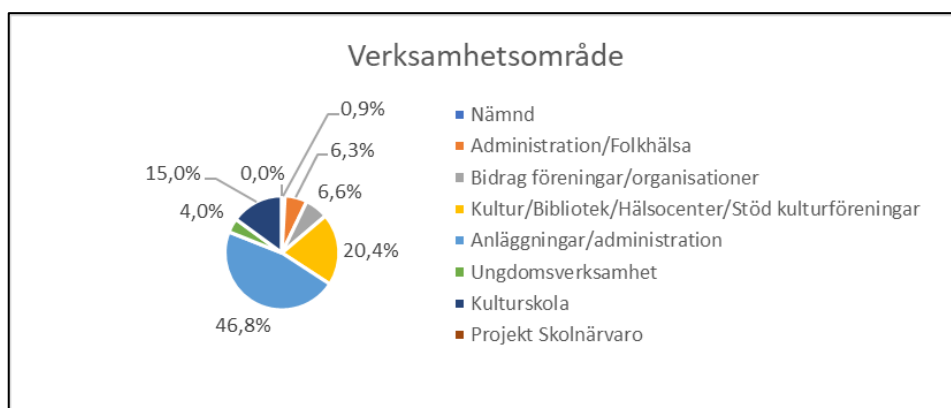
Idrott- och fritidsanläggningar: Tranås kommun vs "mest lika" kommuner

Idrott- och fritidsanläggningar: Tranås kommun vs alla kommuner/Riket

Kostnader för anläggningar – andel av total budget

Ovan kan problematiseras ytterligare genom att visualisera kultur- och fritidsnämndens totala budgetutrymme fördelat mellan olika verksamhetsområden. Som bilden nedan visar utgör kostnader kopplat till anläggningar (inkluderar kostnader för energi, personal samt diverse övriga kostnader) en betydande del av nämndens totala budgetutrymme.

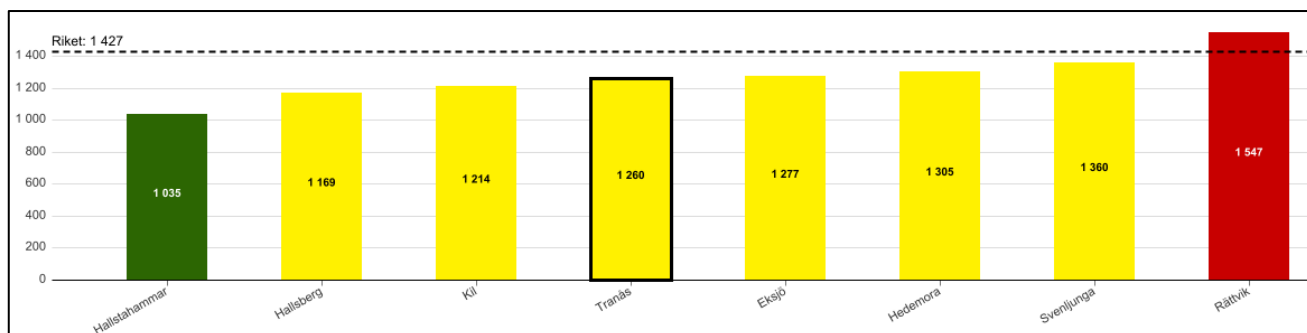

Kultur- och fritidsnämnden understryker vikten av ett levande föreningsliv med tillhörande anläggningsbestånd. Det faktum att Tranås kommuns nettokostnader för *idrotts- och fritidsanläggningar* enligt Kolada är högre än genomsnittet, samtidigt som

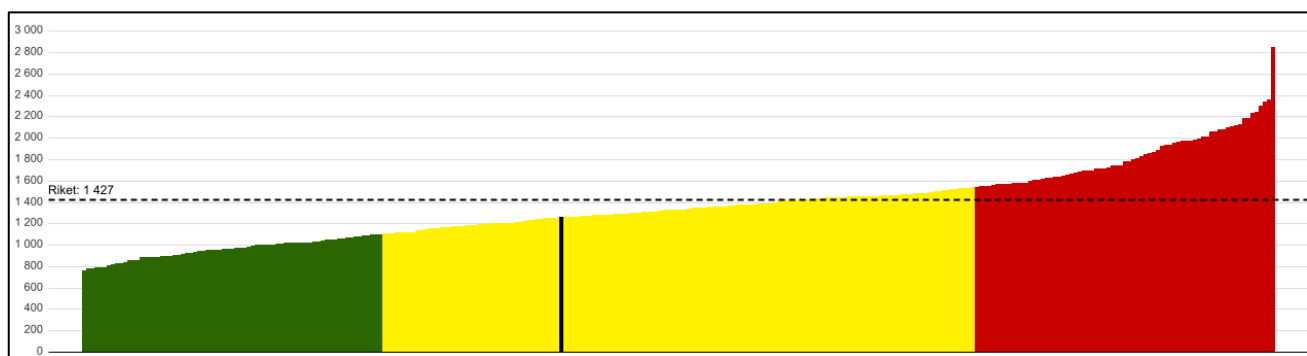
anläggningskostnaderna utgör en så stor del av nämndens budget skapar en bekymmersam obalans, vilket naturligt påverkar handlingsutrymmet för nämndens övriga verksamheter.

Nettokostnad kulturverksamhet, kr/inv.

Med nyckeltalet *kulturverksamhet* avses stöd till studieorganisationer, allmän kulturverksamhet, bibliotek samt musik- och kulturskola. Som tabellerna nedan visar ligger Tranås kommuns nettokostnader för kulturverksamhet i sin helhet i linje med majoriteten av "mest lika" kommuner, men under genomsnittliga nettokostnaden i Riket.

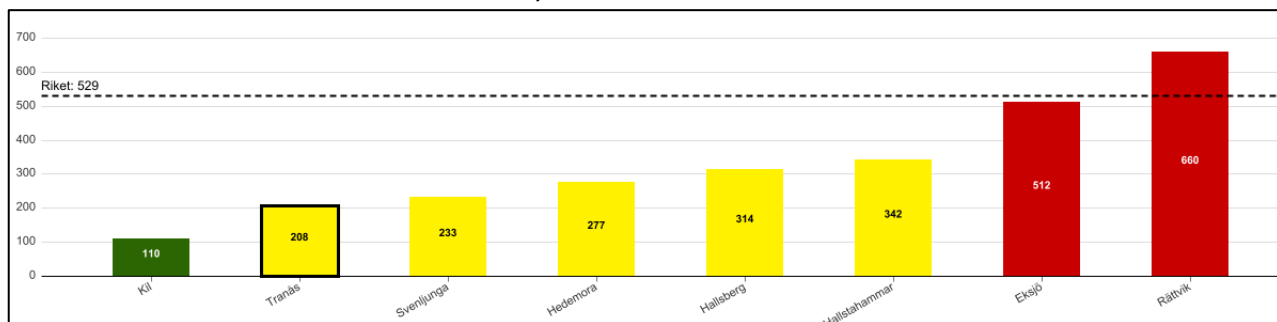
Kulturverksamhet: Tranås kommun vs "mest lika" kommuner

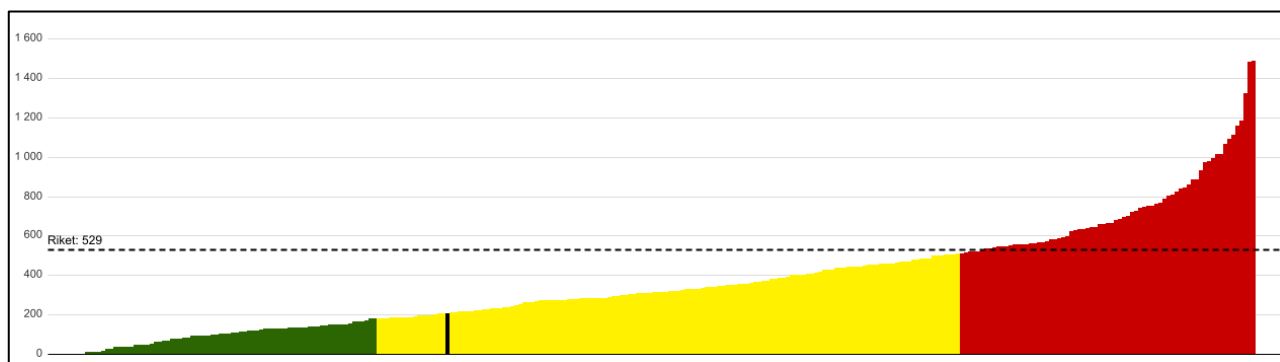
Kulturverksamhet: Tranås kommun vs alla kommuner/Riket

Bryter man ned statistiken ytterligare framkommer (se tabeller nedan) att nettokostnaden för *allmän kulturverksamhet* (avser allmän kulturverksamhet, stöd till kulturella föreningar samt kostnader och intäkter för museiverksamhet) är mycket lägre än Riket samt näst lägst bland "mest lika" kommuner. Även nettokostnaderna för *bibliotek* samt *stöd till studieorganisationer* ligger under genomsnittet i Riket, om än inte lika lågt. Tranås kommuns nettokostnader för *musik- eller kulturskola* ligger däremot högre än genomsnittet i Riket och "mest lika" kommuner, vilket naturligt drar upp kommunens nettokostnader för kulturverksamhet i sin helhet (jmf idrotts- och fritidsanläggningar). Dock kan konstateras att Kulturskolan i Tranås lockar en stor andel av kommunens barn/unga 6–19 år till sin verksamhet (17,9 %) - vilket är mycket glädjande.

Nettokostnader - allmän kulturverksamhet kr/inv.

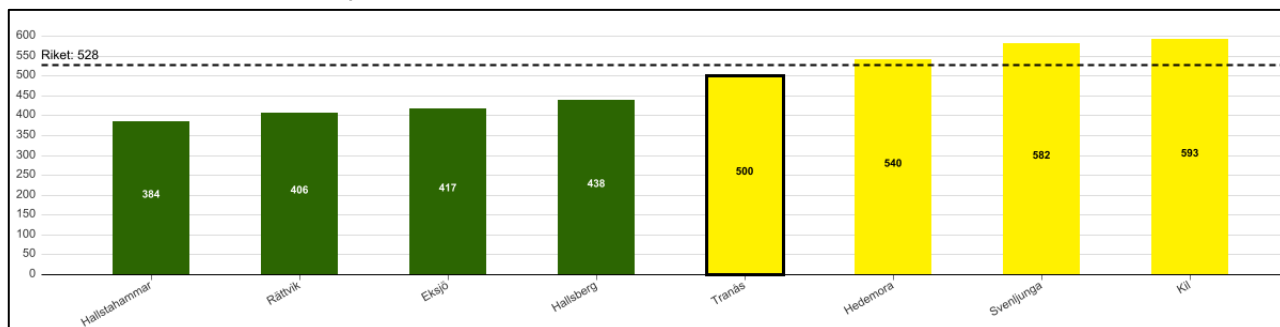

Allmän kulturverksamhet: Tranås kommun vs "mest lika" kommuner

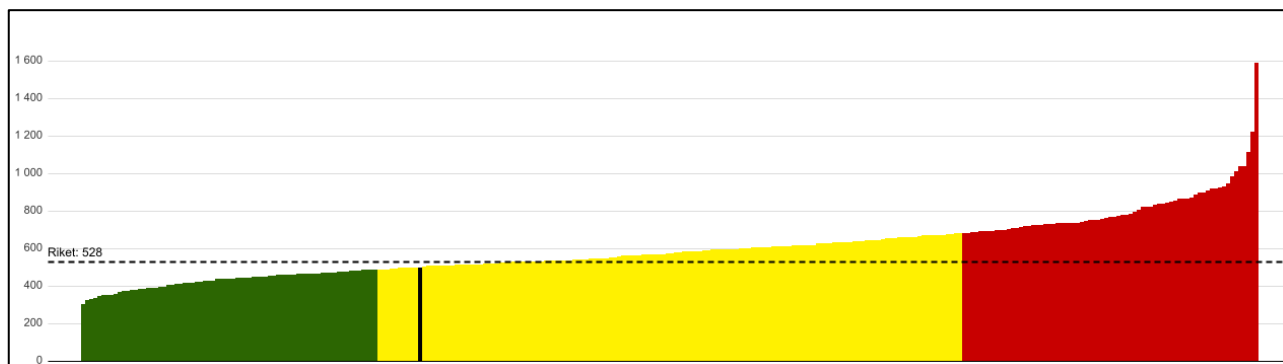

Allmän kulturverksamhet: Tranås kommun vs alla kommuner/Riket

Nettokostnader - bibliotek kr/inv.

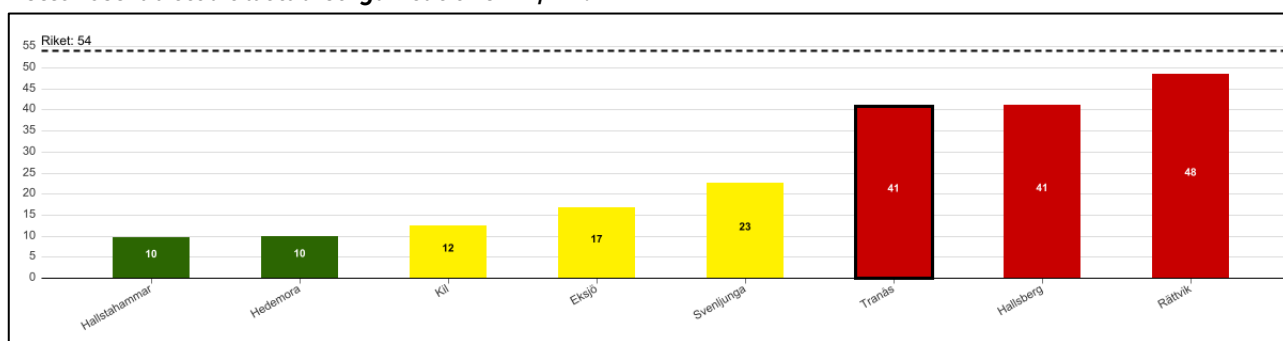

Bibliotek: Tranås kommun vs "mest lika kommuner"

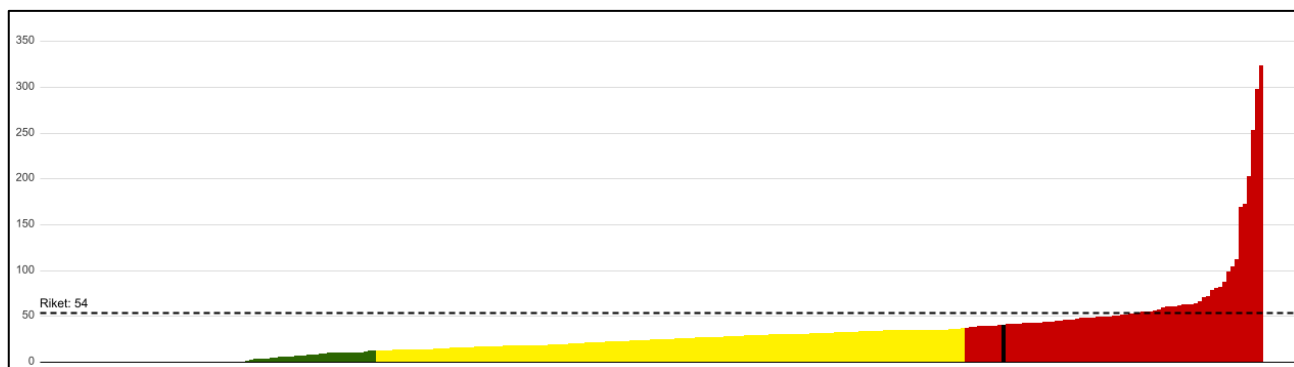

Bibliotek: Tranås kommun vs alla kommuner/Riket

Nettokostnad stöd till studieorganisationer kr/inv.

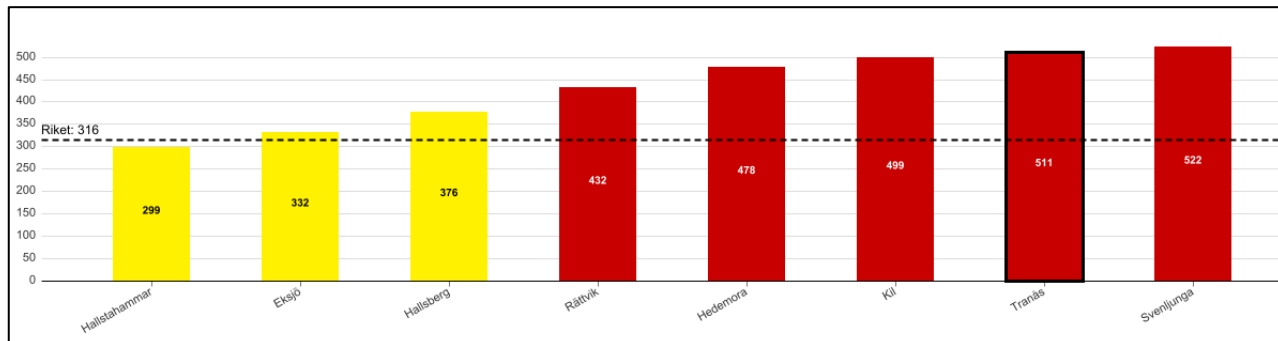

Stöd till studieorganisationer: Tranås kommun vs "mest lika" kommuner

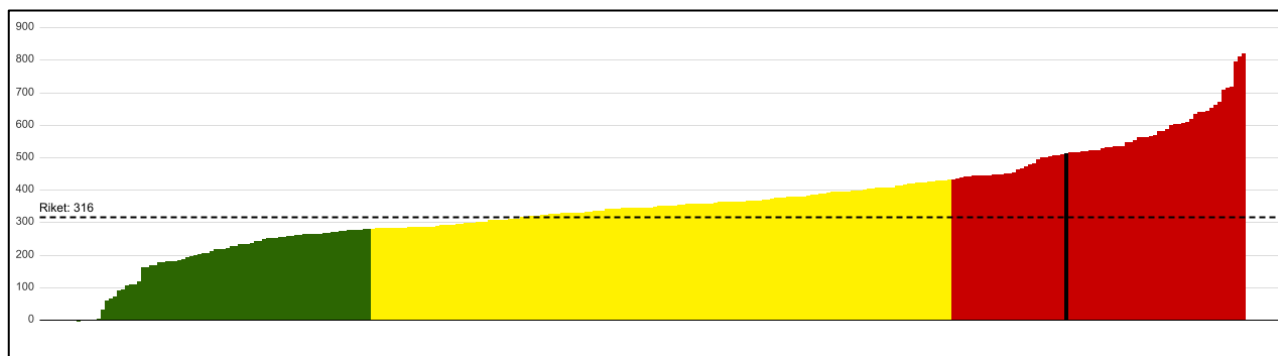

Stöd till studieorganisationer: Tranås kommun vs alla kommuner/Riket

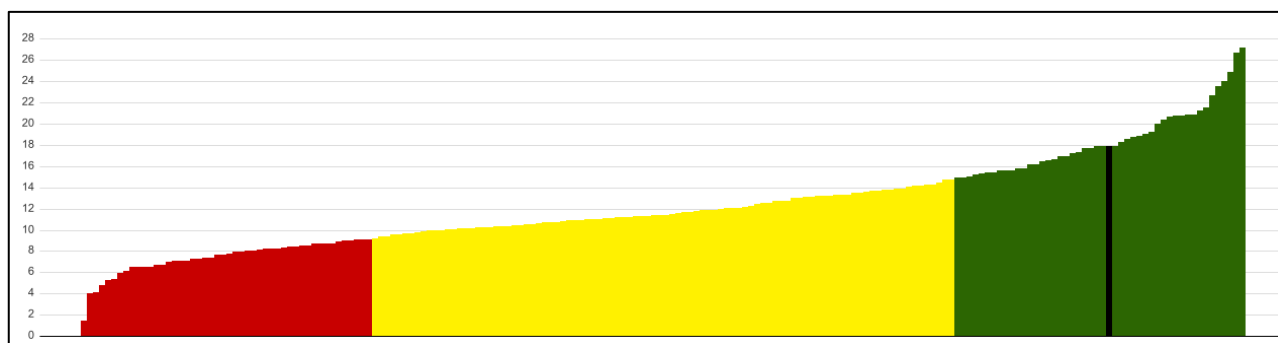
Nettokostnad musik- och kulturskola kr/inv. + elever i musik- eller kulturskola 6-19 år, andel (%)

Musik- och kulturskola: Tranås kommun vs "mest lika" kommuner

Musik- och kulturskola: Tranås kommun vs alla kommuner/Riket

Elever i musik- eller kulturskola 6-19 år, andel (%): Tranås kommun vs alla kommuner/Riket

3.3 Nämndens ekonomi

3.3.1 Driftbudget 2027 samt plan 2028–2030

Avdelning (tkr)	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Kultur- och fritidsnämnd	511	538	563	585
Administration central/Folkhälsa	3 792	3 989	4 177	4 341
Administration fritid	4 583	4 821	5 049	5 247
Anläggningar	28 497	29 978	31 395	32 626
Bibliotek, Kultur, Hälsocenter	12 931	13 604	14 246	14 806
Mötesplatser	850	893	936	973
Kulturskola	9 137	9 611	10 066	10 461
Projekt riktade insatser skolnärvaro/Epic	2 431	2 558	2 679	2 784
Summering	62 732	65 992	69 111	71 823
Teknisk ram	62 732	65 992	69 111	71 823
Avvikelse	0	0	0	0

3.3.2 Anpassningar och konsekvenser av tilldelad budgetram

Beslutade prioriteringar 2026 med plan 2027–2029

Kultur- och fritidsnämndens tekniska budgetram för 2027 med plan 2028–2030 utgår från föregående års budget (s.k. ”budget på budget”) - med hänsyn till de prioriteringar för verksamhetsår 2026 med plan 2027–2029 som kommunfullmäktige beslutade om i juni 2025. Detta i enlighet med prislappsmodellen för verksamheter utan pris/intäktslappar. Kultur- och fritidsnämnden tilldelades 2026, med plan 2027–2029 prioriteringar enligt nedan:

Nämnd	2026	2027	2028	2029
Kultur- och fritidsnämnden	3 000	3 000	4 000	5 000

Den utökade budgetramen möjliggör att kultur- och fritidsnämnden kommande år kan:

- Fortsätta utveckla det hälsofrämjande och förebyggande arbetet i hela kommunen
- Utveckla kultur, mötesplatser och friluftsliv som drivkrafter för kommunens attraktivitet.
- Fördjupa samverkan med civilsamhället och andra förvaltningar för ökad samhällseffekt
- Säkerställa att de traditionella kultur- och fritidsverksamheterna fortsatt utgör en stabil grund för långsiktig samhällsnytta.

Nedan ges exempel på detta.

a. Förstärkning föreningsbidrag

Det är kultur- och fritidsnämndens uppfattning att det samlade föreningslivet idag utgör en viktig komponent i samhällsbygget Tranås, med den rika verktygslåda av ideella krafter det erbjuder. Kultur- och fritidsnämnden bedömer att en höjning av föreningsbidragen i Tranås är av stor vikt. Detta avser då dels en generell höjning av befintliga bidrag, dels tillskapandet av uppdragstyrda bidrag. Det senare är tänkt att fungera som styrmedel och ge Tranås, under överseende av kultur- och fritidsnämnden, möjlighet att tydligare använda föreningslivet för konkreta och riktade satsningar mot såväl utanförskap som trygghet etc. Sägås bör att kultur- och fritidsnämndens intention tydligt ligger i linje med regeringens aviserade satsning på ett nationellt fritidskort, där föreningslivets roll tydligt betonas.

b. Förstärkt kapacitet på Hälsocenter

Hälsocenter i Tranås erbjuder stöd till invånare som vill förbättra sin fysiska, psykiska, sociala och existentiella hälsa. Genom coachande samtal hjälper de till att sätta upp mål, planera steg framåt och följa upp framsteg. De kan bland annat assistera med att komma igång med träning, förbättra matvanor och hitta en balanserad vardag. Dessutom fungerar Hälsocenter som en länk till föreningar och sociala gemenskaper för fortsatt aktivitet och sammanhang. Från 2026 förstärks Hälsocenter och bemannas nu av två medarbetare på heltid.

c. Förstärkt kapacitet friluftsliv/fritid

Tranås har genom sina unika geografiska förutsättningar en mycket god möjlighet att på ett nationellt plan profilera sig som en framstående natur- och friluftskommun. I nationella jämförelser har Tranås historiskt tenderat att hamna högt, vilket bekräftar kommunens goda utgångspunkt. Kultur- och fritidsnämnden bedömer emellertid att man idag saknar nödvändig kapacitet för att på ett tillfredsställande sätt förvalta dessa förutsättningar. Kultur- och fritidsnämnden bedömer att man idag har svårt att följa de regionala åtaganden man har bland annat kring spår och leder, vilket riskerar påverka den rådande uppfattningen och bilden av Tranås som en stark natur- och friluftskommun. För att utveckla arbetet med fritid/friluftsliv i Tranås har en tjänst 1,0 tillsatts på enheten anläggning/fritid samt särskilda medel avsatts för att stärka arbetet med friluftsliv.

d. Dedikerade medel Mötesplatser

Under devisen *Goda möten - för det goda livet* avser kultur- och fritidsnämnden att erbjuda Tranås kommuninvånare en rik variation av sammanhang att mötas i – från mindre och begränsade insatser till större och mer omfattande arrangemang. Mötesplatserna skapas utifrån identifierade behov och tangerar tanken om en socialt an-

svarsfull platsutveckling. Som del i detta koncept utgör traditionella firanden en naturlig del. Detta avser då exempelvis kultur- och fritidsnämndens insatser vid valborg, midsommar etc. För att säkerställa att detta koncept håller en önskvärd nivå bedömer kultur- och fritidsnämnden att viss finansiering är nödvändig. Mötesplatser bygger relationer och skapar en känsla av tillhörighet. Genom att människor möts och lär känna varandra stärks sociala band vilket även ökar tillit och trygghet. Mötesplatser bidrar till integration genom att minska segregationen och ger fler möjlighet att delta i samhället. Tranås kommun tror på att arbeta mer proaktivt med syfte att främja delaktighet och inkludering. En ny tjänst har tillsatts (genom omdisponering av medel inom nämndens befintliga budgetram) som kommer att arbeta för att erbjuda Tranås kommuninvånare en rik variation av sammanhang att mötas i – från mindre och begränsade arrangemang till större och mer omfattande evenemang det vill säga *goda möten – för det goda livet*.

Verksamhetsåren 2027–2030

Nämnden vill understryka vikten av att bibehålla de ramutökningar enligt plan för åren 2027–2029 som kommunfullmäktiges beslutade om i juni 2025, samt att ramutökningen från 2029 om 5 miljoner permanentas - för att gälla även 2030 och framåt. Ramutökningen ger långsiktighet och är av avgörande betydelse för nämndens fortsatta arbete med att bl.a.:

- Utveckla det hälsofrämjande och förebyggande arbetet, internt på förvaltningen och i samverkan - utifrån ett kommunövergripande perspektiv.
- Utveckla kultur, mötesplatser och friluftsliv som drivkrafter för kommunens attraktivitet.
- Nå fördjupad samverkan med civilsamhället och andra förvaltningar för ökad samhällseffekt.
- Säkerställa att de traditionella kultur- och fritidsverksamheterna fortsatt utgör en stabil grund för långsiktig samhällsnytta.

Förstärkning av ungdomsverksamheten

Därtill konstaterar nämnden att beslutad ramförstärkning bör användas till att förstärka ungdomsverksamheten. Den öppna ungdomsverksamheten har potential att kunna bli ett kitt mellan olika verksamheter både inom och utanför kultur- och fritidsförvaltningen. Det är en rörlig verksamhet kan verka både på dag- och kvällstid samt även på helger. Ungdomsverksamheten går att förändra utifrån de behov som vi ser inom förvaltningen, men även inom t. ex. individ- och arbetsmarknadsförvaltningen. Verksamheten arbetar med planerad verksamhet men kan ställa om med kort varsel om behov skulle uppstå, vilket kan vara en resurs för andra verksamheter och förvaltningar.

Vikten av en meningsfull och aktiv fritid för de ungas mående och utveckling lyfts allt mer, bland annat i det brottsförebyggande arbetet. Förutom att skapa mötesplatser och meningsfulla aktiviteter för unga kan ungdomsverksamhetens medarbetare verka som lotsar ut till civilsamhällets och föreningslivet genom att samordna och sammanföra.

Ungdomsverksamheten ska finnas på de ungas arenor, exempelvis i skolan, men även skapa riktad verksamhet med och för unga där demokrati och delaktighet är ledorden för verksamheten. I nuläget finns det så gott som bara möjlighet att bedriva verksamhet i den planerade ungdomsgårdsverksamheten. För att kunna nå och arbeta med och för kommunens unga både i den ordinarie fritidsgårdsverksamheten och utåtriktad med uppsökande arbete behöver ungdomsverksamheten växa. Det behövs ytterligare personal för att kunna nå fler unga, täcka fler timmar på dygnet och för att kunna utöka samverkan med andra förvaltningar och civilsamhället. I nuläget är det sammanlagt 3 heltidstjänster som det finns utrymme för verksamhetens budget. En utökning av minst 1 heltidstjänst till är ett måste, för att upprätthålla och utveckla verksamheten till den möjliggörare som verksamheten har potential att utgöra.

3.3.3 Prioriteringsförslag

Utöver ovan satsningar (vilka möjliggörs genom de prioriteringar som kommunfullmäktige beslutade om i juni 2025 för verksamhetsår 2026 med plan 2027–2029), vill kultur- och fritidsnämnden lyfta behov av följande prioriteringar från verksamhetsår 2027:

BESKRIVNING*	NÄMND*	KOPPLING FULLMÄKTIGES MÅL*	BESLUTSÅR*	OMFATTNING*	PRIORITETNING	BESLUTAD*	AVSLUTAS (*)	2027	2028	2029	2030	SUMMA PERIODEN	SUMMA PLANPERIODEN
1. Permanenta projektet Riktade insatser – fokus skolnärvaro	KFN/ KS	Förbättrad psykisk och fysisk hälsa hos barn och unga	2023	Permanent höjning	2	Beslut finns om att avsätta 3,5 milj./år t.om. 2028	Permanent prioritering	3,5 milj	3,5 milj	?	?	?	?
2. Kostnad brandlarm, anläggningar/lokaler: - Bredstorps IP - Simhallen - Idrottshuset - Kulturskolan	KFN	Ökad upplevd och faktisk trygghet Ökad upplevd och faktisk trygghet		Permanent höjning	1–2		Permanent höjning						

Beskrivning av respektive prioriteringsförslag

1. Permanenta projektet riktade insatser – fokus skolnärvaro

Kultur- och fritidsnämnden föreslår att projektet Riktade insatser - fokus skolnärvaro permanentas. Idag finns beslut om att avsätta 3,5 miljon/år för projektet t.om. 2028. Sett till projektets utfall och resultat bör det stå klart att den inslagna vägen varit framgångsrik. Kultur- och fritidsnämnden bedömer därför att projektet bör permanentas – och utvecklas. Utredning avseende potentiell framtida utveckling och organisering av projektet pågår och projektledare förväntas redovisa förslag till styrgruppen under våren 2026.

2. Kostnad brandlarm, anläggningar/lokaler

Kultur- och fritidsnämnden vill lyfta behovet av att nämndens alla anläggningar/verksamhetslokaler utrustas med brandlarm, något som idag saknas i följande anläggningar/lokaler:

- Bredstorps IP (delar av)
- Simhallen
- Idrottshuset
- Kulturskolan

Kultur- och fritidsnämndens inställning är tydlig: utifrån den typ av verksamhet som bedrivs i ovan anläggningar/lokaler (undervisning, aktiviteter för barn och unga, evenemang mm.) ska samtliga anläggningar/lokaler utrustas med tillförlitliga brandlarm.

Offert från AB Tranåsbostäder gör gällande att kostnaden för installation av brandlarm i ovan anläggningar/lokaler uppgår till totalt 1 850 000 kr (Bredstorps IP: 700 000 kr, Simhallen: 400 000 kr, Idrottshuset 450 000 kr, Kulturskolan: 300 000 kr – alla exkl. moms). Det är ännu ej utrett vilken instans som ska bära kostnaden. Om inom kultur- och fritidsnämndens driftbudget alt. investeringsbudget krävs ytterligare ramutökning för detta - avseende driftbudget motsvarande den totala hyresökning som investeringen innebär, inkl. kostnad för löpande drift/underhåll. Vilket kommer öka nämndens redan höga driftkostnader för anläggningar framåt.

3.3.4 Investeringsbudget 2027 samt plan 2028–2030

Avdelning (tkr)	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Plan 2033
Administration	50	50	50	50	50	50	50
Anläggningar	2 070	2 660	2 660	2 860	2 860	2 860	2 860
Bibliotek/Kultur/Hälsocenter	1 200	610	610	660	660	660	660
Kulturskolan	225	225	225	225	225	225	225
Ungdomsverksamhet	100	100	100	100	100	100	100

Summering	3 645	3 645	3 645	3 895	3 895	3 895	3 895
Tilldelad preliminär ram	3 645	3 645	3 645	3 895	3 895	3 895	3 895
Avvikelse	0	0	0	0	0	0	0

Kultur- och fritidsnämndens planerade investeringar för 2027 med plan 2028–2033
ryms således inom tilldelad preliminär ram, inga ytterligare prioriteringar tillkommer.